

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ЦЕНТР
українсько-європейського
наукового співробітництва

Асоціація фахівців
адміністративного права

Republic of Turkey
Ministry of

National Education
Necmettin Erbakan University

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ
ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ СЛУЖБОВОГО ПРАВА НАПРН УКРАЇНИ
ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАУКОВОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА ГО «АСОЦІАЦІЯ ФАХІВЦІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО
ПРАВА»
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «ГЕЛЬВЕТІКА»

Erasmus+

Jean Monnet
Programme

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОГО

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО КОНГРЕСУ

„АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ НАУКИ”

до 30-ти річчя юридичного факультету

(7-8 жовтня 2021 року)

Запоріжжя 2021

УДК: 34(062)

Редакційна колегія:

Фролов Микола Олександрович – доктор історичних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, академік Академії наук вищої освіти України, ректор Запорізького національного університету;

Коломоєць Тетяна Олександрівна – докторка юридичних наук, професорка, член кореспондент НАПрН України, Заслужений юрист України, завідувачка Навчально-наукової лабораторії дослідження службового права НАПрН України, голова Запорізького обласного відділення Центру українсько-європейського наукового співробітництва деканеса юридичного факультету Запорізького національного університету;

Бондар Олександр Григорович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права, Перший проректор Запорізького національного університету;

Лученко Дмитро Валентинович – доктор юридичних наук, професор, голова Громадської організації «Асоціація фахівців адміністративного права», голова ГО «Європейський центр верховенства права», проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Cem Zorlu – Ph.D., professor, rector of Necmettin Erbakan University Faculty of theology; **Nuran Koyuncu** – Ph.D., professor, dean of the Law Faculty of Necmettin Erbakan University; **Abdulkadir Yildiz** – Assistant Professor, Deputy Dean of the Law Faculty of Necmettin Erbakan University- Constitutional Law;

Huseyin Cagri Corlu – Assistant Professor from International Public Law department of Necmettin Erbakan University;

Onursal Cin – Assistant Professor, Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Criminal Law;

Ahmet Akman – Assistant Professor, Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Administrative Law; **Süheyla Zorlu** – Assistant Professor, Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Civil Law;

Baki Mulaşim – Assistant Professor, Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Labour Law; **Banu**

Bilge Sarihan – Assistant Professor, Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Civil Law;

Mahmut Kizir – Assistant Professor, Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Civil Law; **Sinan**

Okur – Assistant Professor, Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Civil Law; **Ahmet Kilinc** – Assistant Professor, Law Faculty of Yildirim Beyazıt University-History of Law; **Макаренков**

Олексій Леонідович – доктор юридичних наук, доцент, керівник проекту «Загальноєвропейська конвергенція правових, економічних та культурологічних основ попередження корупції» Номер проекту 611790-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-MODULE в межах напрямку «Жан Моне» (Jean Monnet) Програми ЄС Erasmus+ за підтримки Виконавчої агенції з питань освіти аудіовізуальних засобів і культури ЄКЄС (EACEA EU), заступник декана юридичного факультету з міжнародної роботи Запорізького національного університету; **Віхляєв Михайло Юрійович** – доктор юридичних наук, професор, директор Центру українсько-європейського наукового співробітництва;

Головко Олег Павлович – кандидат економічних наук, директор Видавничого Дому "Гельветика".

Актуальні проблеми правової науки: матеріали Міжнародного науково-практичного конгресу, м. Запоріжжя, 1-2 жовтня 2021 року / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. Запоріжжя: ЗНУ, 2021. 342 с.

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на Міжнародний науково-практичний конгрес „Актуальні проблеми правової науки”, присвяченої 30-річчю юридичного факультету, який відбувся на базі юридичного факультету Запорізького національного університету 7-8 жовтня 2021 року.

ЗМІСТ

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Aydın N. Electronic voting systems in the context of management and audit of elections and its applicability in Turkey	9
Cagri Corlu H. The European Union's energy integration agenda: ideal vs reality.....	9
Coban I. The principles of the forced execution of the final civil court decisions and the essence of the procedure for contesting the acts of the bailiff according to the legislation of the Republic of Moldova.....	24
Dumneanu L., Ștefănoaia M. Obiectul de atentare al infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	28
Gyrla L.G. Some conclusions about insult and slander in the perspective of the Criminal code and Code of contraventions of the Republic of Moldova.....	32
Hamdemir B. Is it possible to individual application against the decisions of the supreme election council in Turkey?	35
Koyuncu N., İpek A. The taxation of non-Muslims within the framework of attempts of tax justice in the Tanzimat period	43
Gücyetmez M. LL.M. Weimar Republic and Democracy.....	46
Sargin B. Is it possible to make uniformed legal system?– The sample of the principles of European tort law.....	47
Zaharia V.A., Pozneacova V.P. The international protection of women's rights.....	50
Атаманчук І.В. Деякі загальні особливості методології складання та оформлення процесуальних документів у цивільному судочинстві	54
Батанов О.В. Унітаризм у теорії і практиці державотворення сучасної України	57
Батанова Н.М. Децентралізація в Україні у контексті конституційно-правової відповідальності у сфері місцевого самоврядування	61
Белікова М.І. Правова природа фінансових санкцій, що застосовуються Державною службою України з питань праці за порушення трудового законодавства.....	65
Борщевская А.Э. К вопросу о классификации административных правоотношений	68
Верлос Н.В. Інвайронметалізація (екологізація) як пріоритетна тенденція розвитку сучасного конституційного права.....	71
Галіцина Н.В. Нормативний акт як інструмент діяльності публічної адміністрації у соціальній сфері	74
Гамбург Л.С. Юридичний обов'язок громадян України піклуватись про своє здоров'я: теоретико-правові аспекти.....	76
<i>Актуальні проблеми правової науки 7-8 жовтня 2021</i>	
Георгицэ М.Ф. К вопросу о криминалистической характеристике и криминалистической модели преступлений.....	79

Герасименко Є.С.	
Щодо дефініції іноземців та осіб без громадянства.....	85
Головко С.Г.	
Актуальні питання українського конституціоналізму у контексті історико-правової ретроспективи	87
Гончарук В.В., Гончарук В.А.	
Нормативно-правова база для забезпечення екологічного правопорядку.....	89
Грабовська Г.М.	
Дитячий будинок сімейного типу як альтернативна форма влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	93
Діхтієвський П.В.	
Сучасні тенденції розвитку системи адміністративного права України.....	96
Доненко В.В.	
Адміністративні стягнення в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: реалії та перспективи	99
Дорохіна Ю.А.	
Адміністративний акт як інструмент діяльності публічної адміністрації у сфері формування інфраструктури населеного пункту	101
Дудоров О.О.	
Римський статут і Кримінальний кодекс України: проблеми гармонізації	103
Дудорова К.Б.	
Фраудаторні правочини у цивільному праві України.....	108
Иванцова Ю.Г.	
Основные принципы «структурирования» кодифицированного акта (на примере комплексного массива нормативных правовых актов в информационной сфере)	110
Іваньков І.В., Іваньков О.І.	
Окремі проблеми правової регламентації застосування вогнепальної зброї особами рядового і начальницького складу органів і установ пенітенціарної системи відповідно до проекту Закону України «Про пенітенціарну систему»	112
Камардіна Ю.В.	
Особливості захисту прав фізичних осіб як суб'єктів отримання адміністративних послуг	114
Карітон А.М.	
Current issues of information law	117
Каплунов А.И.	
К вопросу о процессуальной природе «административного» судопроизводства	119
Коваленко Л.П.	
Предмет і методи науки інформаційного права	122
Коваль І.Ф.	
Трансформація законодавства про інтелектуальну власність в умовах стратегічних викликів	124
Коломієць Н.В.	
Зміст і межі права на життя у практиці Європейського суду з прав людини.....	128
Коломосць Т.О.	
Інформаційні технології та їх роль у реалізації права особи на державну службу (на прикладі підтвердження рівня вільного володіння державною мовою особою).....	130
Колпаков В.К.	
Протокол про адміністративне правопорушення: поняття і особливості складання.....	131
<i>Міжнародний науково-практичний конгрес</i>	
Комзюк А.Т., Салманова О.Ю.	
Категорії «публічна адміністрація», «публічне адміністрування» та «відносини адміністративних зобов'язань» у предметі адміністративного права.....	135
Корнєва П.М.	

Медичний туризм в країнах ЄС крізь призму міжнародного приватного права.....	137
Королевська Н.Ю. Конституційні засади соціальної держави в Україні: положення Основного Закону 1996 року про органи державної влади	141
Ладиченко В.В. Теоретичні засади формування місцевого самоврядування в Україні в ХХ ст.....	143
Легеза Ю.О. Критерії визначення «подібності» та «тотожності» правовідносин (за матеріалами судової практики)	147
Лисько Т.Д. Правовий статус користувачів персонального легкого електротранспорту: проблеми законодавчого регулювання.....	149
Лученко Д.В. Електронні ініціативи як інститут е-демократії: досвід України та Латвії.....	152
Макаренков О.Л. Методологічні основи пізнання праксеологічного виміру правового механізму протидії корупції.....	155
Макушев П.В. До характеристики адміністративно-правового статусу митних органів України	157
Малюга Л.Ю. Сучасне розуміння конституційного права на соціальний захист.....	159
Мацелик Т.О. Інститут податкової амністії: сучасний стан та перспективи розвитку	161
Мельник Р.С. НІ – джерелам адміністративного права. ТАК – правовим регуляторам-обмежникам діяльності публічної адміністрації	164
Миронюк Р.В. Окремі шляхи удосконалення процедури добору на посаду судді в Україні.....	166
Міхайліна Т.В. Засоби самозахисту суб'єктивних цивільних прав та їх роль в інформаційних електронних системах	169
Міхровська М.С. До питання щодо вживання терміну «державне управління» в контексті електронного урядування	172
Мішина Н.В. Сучасний український конституціоналізм: моральні основи.....	174
Мозолюк-Боднар Л.М. Законність, дисципліна, правопорядок як чинники розвитку сучасної держави	176
Мовчан Р.О. Про об'єкт кримінального правопорушення, передбаченого ст. 239 Кримінального кодексу України	178
Орлова І.М. Державна допомога суб'єктам господарювання: щодо законодавчого визначення поняття.....	181
Певко С.Г. Дефініція правосвідомості, як фактору правопорядку	185
<i>Актуальні проблеми правової науки 7-8 жовтня 2021</i>	
Перепьолкін С.М. Сучасний стан митного права Європейського Союзу	187
Першин В.Г. Правові ознаки державного фінансового моніторингу.....	190
Подорожна Т.С., Ковбас І.В. Діалог громадянського суспільства з органами публічної влади:	

проблеми та стратегічні напрями.....	191
Поляруш С.І. Окремі питання адміністративної відповідальності за ст.41 Кодексу України про адміністративні правопорушення	194
Приймаченко Д.В. Розмежування адміністративної та кримінальної відповідальності за незаконне переміщення предметів через митний кордон України	198
Пустовіт Ю.Ю., Запотоцька О.В. Контроль та нагляд як інструментарій забезпечення законності в публічному адмініструванні.....	200
Пухтецька А.А. Про удосконалення системи адміністративних установ в Україні: структурно-функціональний аспект	204
Рябовол Л.Т. Вітчизняне законодавство щодо запобігання та протидії дискримінації: сучасний стан і перспективи	206
Саміло Г.О. Щодо класифікації правових систем деяких африканських держав	209
Семчук Н.О. Дискусійні питання протидії жорстокому поводженню з тваринами за новим законодавством в контексті утримання хижих птахів	213
Сінельник Р.В. Правовий аналіз інституту нарадчої кімнати та проблемні питання порушення її таємниці при ухваленні вироку у кримінальному провадженні.....	214
Сопілко. І.М. Інформаційна війна як проблема сучасної України: правовий аспект.....	217
Стеценко В.Ю. Суб'єкти створення медичних стандартів: адміністративно-правові засади	220
Стеценко С.Г. Біоюриспруденція: до питання про правову сутність.....	222
Столбовий В.М. Державне бюро розслідувань як суб'єкт забезпечення національної безпеки України	224
Сушик О.В. Роль громадських організацій у сфері протидії змінам клімату в Україні: окремі адміністративно-правові аспекти.....	226
Тильчик В.В., Шпак Н.А. Забезпечення ефективного функціонування публічних адміністрацій: європейський досвід для України	228
Ткалич М.О. Становлення спортивного права, як окремої сфери правового регулювання	230
Устинова І.П., Панченко І.В. Рекомендації FATF щодо протидії відмивання доходів: сучасний стан впровадження Україною....	232
Федоренко В.Л. Концепція легітимного перегляду конституцій проф. Ю. Гачека.....	234
<i>Міжнародний науково-практичний конгрес</i>	
Федчишин С.А. Забезпечення рівного доступу до державної служби: деякі проблеми законодавчого регулювання	237
Халюк С.О. Доктринальні підходи та зміст принципу справедливості в діяльності Вищої ради правосуддя	241
Хамходера О.П. Щодо змісту антикорупційної постслужбової заборони на представництво інтересів (спірність позиції НАЗК)	243

Хрідочкін А.В. Місце виконавчих органів місцевих рад в системі публічного управління.....	246
Хромов А.В. Система та структура державних архівів як форма державної політики у сфері архівної справи	248
Худик А.М. Поняття «надзвичайних та особливих суди» (стаття 125 Конституції України)	251
Чалабієва М.Р. Концепт «Держава у смартфоні»: крок на шляху до конституціоналізації цифрових прав людини.....	253
Шарая А.А. Інституційні принципи адміністративно-процедурного права: загальна характеристика	256
Шатковський Я.М. Первинна ланка надання медичної допомоги в умовах медичної реформи: правові засади	257
Школик А.М. Системність у розвитку адміністративного законодавства	259
Ющик О.І. Кримінально-правові аспекти відповідальності за домашнє насильство щодо дітей.....	262

ТРИБУНА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Colescu A., Moraru V. Conditional release	266
Öğütçü O. Examination of State Parties Reports by the United Nations Committee Against Torture	269
Андрієвська Л.О. Інститут присяжних у цивільному судочинстві України	272
Vagirova G.I. Problematic issues of legislative consolidation of support and development of self-employment	274
Болобан Д.А. Щодо плати за проїзд платними автомобільними дорогами.....	277
Гавалешко П.С. Поняття та сутність апеляції в сучасному адміністративному процесі	280
Глинда А.И., Сильченко Н.В. О характере взаимодействия и системных связях института юридической ответственности и политики.....	283
Грекова Л.Ю. Проблемні аспекти використання основних біометричних параметрів в криміналістиці	286
Кисельова М.С. Побічні ефекти оптимізації дорожнього руху	288

Актуальні проблеми правової науки 7-8 жовтня 2021

8

Коваленко Б.В., Коломоєць Т.О. Актуальні питання щодо джерел службового права.....	290
Кондріч В.В. Антикорупційні суди: причини та передумови запровадження	292
Костров В.О. До питання конституційних основ соціальної держави	294
Крайній П.І. Повноваження громадських рад як ефективний елемент реалізації їх адміністративно-правового статусу.....	295

Кремова Д.С. Присяга у службових правовідносинах: історико-правовий аспект.....	299
Кучеренко Д.С. Понятійно-правове мислення у Давній Греції: Афінівський неоплатонізм	301
Кучерук Н.С. Актуальні питання відшкодування витрат на правничу допомогу у господарському процесі	303
Лис О.Г. Основні пріоритети державної політики у сфері інклюзивної дошкільної освіти.....	307
Мороз А.С. Підстави для визнання висновку експерта недопустимим доказом.....	310
Мукомела К.О. Окремі питання захисту прав інтелектуальної власності в Україні та ЄС: порівняльно-правовий аспект.....	315
Ніколайчук Т.О., Хумарова Н.І. Інформаційна складова економіко-регуляторного механізму регулювання економіко-екологічних відносин у сфері ПЗФ України	317
Соколенко Д.В. Розширення переліку інструментів для ефективного притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил паркування автомобільних транспортних засобів	320
Толкач А.М. Особливості правового регулювання медіації у зарубіжних країнах.....	322
Тютюнник В.К. Щодо вдосконалення законодавства про державну службу в частині укладання контрактів з державними службовцями.....	325
Федоренко М.В. Історичний метод в системі методології дослідження системи управління державною службою: витоки, генезис, перспективи	327
Хлопов А.О. Врівноваження публічних та приватних інтересів на тлі поширення інформації приватного характеру щодо публічних фігур (на основі показових справ Європейського суду з прав людини)	329
Худолій Т.І. Персональні дані як специфічна категорія об'єктів цивільних правовідносин: юридична характеристика	332
Яїцька Д.І. Верховенство права та «належне управління» в Україні: необхідні зміни та перспективи розвитку.....	335
Яремович О.І. Громадські ради у правоохоронній діяльності: постановка проблеми	338

Особливості захисту прав фізичних осіб як суб'єктів отримання адміністративних послуг

Камардіна Ю.В.,

*к.ю.н., доцент кафедри права та публічного адміністрування
Маріупольського державного університету*

Аналіз нормативно-правового регулювання адміністративних послуг спонукає досліджувати питання не тільки наділення суб'єктів звернення правами на отримання адміністративних послуг, але і захисту цих прав як базової юридичної гарантії.

В основі відносин з надання адміністративних послуг лежить інтерес фізичної особи, який повинен бути гарантований державою, а також забезпечений механізмом захисту. Держава, що заявляє себе як соціальною, має гарантувати реалізацію суб'єктивних прав громадян.

Симптоматично, що гарантіям реалізації суб'єктивних прав громадян і їх захисту завжди приділялася детальна увага у вітчизняній правовій літературі [1; 2]. Разом з тим предметом уваги адміністративістів виступають в першу чергу адміністративні послуги. Тобто у відносинах з надання адміністративних послуг держава, гарантуючи безперервне здійснення публічно-значимої діяльності, виступає організатором, гарантом, регулятором здійснення діяльності загальноекономічного значення.

Основним в суб'єктивному праві фізичних осіб на отримання адміністративних послуг виступає право вимагати від суб'єкта надання адміністративних послуг їх надання (ст. 9 Закону України «Про адміністративні послуги») [3]: мова йде про видання адміністративних актів і вчинення адміністративних дій при наданні адміністративних послуг або надання адміністративних послуг в електронній формі з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, у тому числі через інтегровані з ним інформаційні системи державних органів та органів місцевого самоврядування.

Можна запропонувати варіанти визначення правової природи суб'єктивного права:

- право на отримання публічних послуг могло б бути кваліфіковано як суто приватні, а відносини могли б будуватися за моделлю цивільно-правових. Однак в певний момент соціально-економічного розвитку держава, усвідомлюючи важливість таких прав громадян, зводить їх регулювання на рівень публічного права;

- держава, визнаючи суб'єктивне право громадян на отримання адміністративних послуг в якості одного з основних, може надавати йому конституційне значення. В даному випадку норми адміністративного права могли б передбачати детальний адміністративно-правовий механізм його реалізації;

- суб'єктивне право, носієм якого виступає фізична особа, може володіти адміністративно-правовою природою.

Саме останній підхід найбільш прийнятний в силу наступного. Надання адміністративних послуг згідно Закону України «Про адміністративні послуги» кваліфікується як державна функція органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, з надання адміністративних послуг і перш за все вони організують здійснення відповідної діяльності.

Взагалі, функції публічної влади виступають одним з ключових елементів всієї концепції захисту прав отримувачів публічних послуг. Видатні вчені в сфері теорії

держави і права [4] констатують, що функції держави за своєю суттю є об'єктивними і за загальним правилом обумовлюються життєвими потребами суспільства. У такому контексті у держави немає вибору, виконувати їх або не виконувати. Невиконання державою тієї чи іншої функції неминуче викликає ланцюгову реакцію негативних наслідків в суспільному житті.

Сучасні дослідники науки держави і права відзначають, що тільки внаслідок реалізації функцій держави останнє поєднує волю і інтереси осіб, а не нав'язує свій нехай і державний, але все ж індивідуальне (одиничне) свавілля іншим суб'єктам права під виглядом загальної волі, яка, однак, за змістом не є такою.

Отже, суб'єктивне право на отримання адміністративних послуг впливає з сукупності покладених на державу в той чи інший період функцій, тобто праву фізичної особи протиставлений публічний обов'язок. Держава виконує свої функції в притаманних їй формах, використовує в діяльності різні методи. Держава бере на себе зобов'язання щодо надання адміністративних послуг, гарантує для громадян виконання своєї функції, тобто має на увазі цілий комплекс обов'язків. Аналіз наукової літератури [5; 6] показав, що організація надання адміністративних послуг може здійснюватися державою в наступних варіаціях:

1) безпосереднє надання органами виконавчої влади послуг, для якого характерно:

- прерогатива виключно держави в особі її органів на надання послуг;
- монопольне надання адміністративних послуг органами державної влади;
- безпосередня взаємодія фізичних осіб з владою: держава виконує роль постачальника послуг;
- централізоване упорядкування адміністративно-процедурної діяльності;
- повний захист прав отримувачів послуг, а також публічно-правова відповідальність посадових осіб за ухилення від надання або «неякісне» надання послуг;

2) надання адміністративних послуг органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, державним реєстратором, суб'єктом державної реєстрації, якому притаманні такі риси:

- надання послуг з публічно-значущих і соціально важливих для суспільства і держави сферах;
- гарантований характер діяльності, тобто публічно-правове утворення забезпечує її безперервне здійснення;
- взаємодія одержувачів послуг з державними і муніципальними установами, підприємствами і т.д.;
- надання послуг, як правило, на базі державного/комунального майна;
- високий ступінь державного контролю за діяльністю суб'єктів з надання адміністративних послуг;
- забезпечення захисту прав отримувачів адміністративних послуг від дій суб'єктів з надання адміністративних послуг, відповідальність суб'єктів з надання адміністративних послуг;

Як бачимо, в залежності від природи адміністративних послуг держава «віддаляється» від одержувача послуг, займаючи роль регулятора відносин. Тобто публічні суб'єктивні права і обов'язки опосередковують власні відносини, в яких одним з обов'язкових учасників є держава (в особі її органів) в якості керуючої або координуючої влади, уповноваженою або правозобов'язаною.

Незалежно від виду адміністративних послуг одержувачі (суб'єкти звернення) виступають слабо захищеними по відношенню до суб'єктів з надання адміністративних послуг стороною в правовідносинах.

При взаємодії з органами державної і місцевої влади з приводу надання адміністративних послуг права одержувачів послуг безперечно мають бути найбільш повною мірою захищені. Відносини між одержувачем послуг і їх постачальником максимально врегульовані з точки зору закріплення прав на отримання адміністративних послуг. Таке регулювання міститься в Законі України «Про адміністративні послуги» [3] і доповнюється безліччю нормативних актів, в першу чергу Кодексом України про адміністративні правопорушення, Кодексом законів про працю України, Кримінальним Кодексом України. Захист прав суб'єкта звернення за адміністративними послугами забезпечений можливістю досудового і судового оскарження дій і рішень суб'єкта надання адміністративних послуг.

Окрім основних вимог до порядку та процедур надання адміністративних послуг, або відмови у наданні адміністративних послуг, Законом України «Про адміністративні послуги», що набув чинності у 2013 році, передбачено відповідальність за порушення таких вимог. Чинним законом також передбачається, що посадові особи, уповноважені надавати адміністративні послуги відповідно до закону, несуть дисциплінарну, цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність відповідно до закону з порушенням законодавчих положень у сфері надання адміністративних послуг (ст.19) [3].

Особливої уваги потребує питання адміністративної відповідальності суб'єктів, що надають адміністративні послуги, встановленої законодавством. Адміністративна відповідальність є одним з найбільш затребуваних соціальною практикою інститутів системи національного права, який є важливим елементом методу адміністративно-правового регулювання. У зв'язку з вищесказаним особливої актуальності набуває проблема створення єдиного механізму залучення до адміністративної відповідальності осіб, задіяних в процедурах, пов'язаних з наданням адміністративних послуг. Зазначена проблема досить активно обговорюється не тільки на різних рівнях публічної влади, а й в науковому співтоваристві.

Закріплений в найменуванні ст. 166²⁷ Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі - КУпАП) [7] безпосередній об'єкт правопорушення - «законодавство у сфері надання адміністративних послуг» - охоплює масив нормативних правових актів, що регламентують питання організації та безпосереднього надання зацікавленим особам зазначених послуг, прийнятих як на державному, так і локальному рівнях. Про необхідність такого розширеного тлумачення вказує і зміст ст. 3 Закону України «Про адміністративні послуги».

Разом з тим встановлені в ст. 166²⁷ КУпАП юридичні склади адміністративних правопорушень дозволяють залучити до адміністративної відповідальності тільки за порушення, пов'язані з порядком і термінами надання адміністративних послуг, і передбачають можливість залучення до адміністративної відповідальності суб'єктів надання адміністративних послуг. Тобто, відповідно до ст. 1 Закону України «Про адміністративні послуги» суб'єктом надання адмінпослуг є орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державний реєстратор, суб'єкт державної реєстрації, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги. Очевидно, важливим є чітке розмежування і нормативне закріплення юридичної відповідальності всіх суб'єктів, що надають адміністративні послуги, а саме органів

виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, багатофункціональних центрів, уповноважених на надання адміністративних послуг, посадових осіб органів, які надають адміністративні послуги, працівників багатофункціонального центру за порушення порядку надання адміністративних послуг, тому доцільно доповнити коло адресатів в п. 3 ст. 1 Закону України «Про адміністративні послуги» [3] і включити в нього багатофункціональний центр (ЦНАП) і їх працівників.

В рамках вдосконалення адміністративно-правового регулювання в сфері надання адміністративних послуг та забезпечення захисту прав отримувачів адміністративних послуг, обґрунтовується:

1. Особи, в інтересах яких здійснюється публічно значима діяльність, наділяються суб'єктивним правом на отримання адміністративних послуг і в зв'язку з цим набувають спеціальний адміністративно-правовий статус – суб'єкт звернення (той що звертається для отримання адміністративних послуг).

2. Зазначене суб'єктивне право підлягає нормативному закріпленню і має публічно-правову природу, оскільки, по-перше, надання адміністративних послуг становить державну функцію; по-друге, воно пов'язане з реалізацією життєво-важливих потреб населення; по-третє, державою забезпечується безперервне надання адміністративних послуг.

3. Основним правом одержувачів публічних послуг є право вимагати надання адміністративних послуг від суб'єкта надання адміністративної послуги в силу громадсько-правової природи самого суб'єктивного права.

4. Держава гарантує захист суб'єктивного права на отримання адміністративної послуг, при цьому одержувачі адміністративних послуг наділені рівним об'ємом праводомогання до суб'єкта надання адміністративної послуги.

Література

1. Скакун О. Ф. Теорія держави і права. Харків: «Консум», 2006. 656 с.
2. Саміло Г. О. Теорія держави і права: Навчальний посібник. Запоріжжя: Просвіта, 2010. 348 с.
3. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. Дата оновлення: 29.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (дата звернення 15.08.2021).
4. Теорія держави та права: навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.]; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
5. Камардіна Ю. В. Основні проблеми та напрямки вдосконалення організаційно-правового механізму надання адміністративних послуг. Правові засади організації та здійснення публічної влади: зб. тез IV Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. світлій пам'яті д-ра юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова, м. Хмельницький, 2–6 бер. 2021 р. Хмельницький, 2021. С. 226–230.
6. Камардіна Ю.В., Ковальов С.В. Сучасні тенденції розвитку сфери адміністративних послуг в Україні. *Вісник Маріупольського державного університету*. 2018. Вип. 15. С. 73-82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_pr_2018_15_14

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8074-10. Дата оновлення: 08.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 15.08.2021).